

कापूस हंगाम २०२३ - २४: साप्ताहिक पीकसल्ला
(कालावधी १२ सप्टेंबर ते १८ सप्टेंबर २०२३)

महाराष्ट्र		मागील आठवड्यातील प्रत्यक्ष पाऊस (मिमी)					पडणाऱ्या पावसाचा अंदाज (मिमी)				
		सप्टेंबर					सप्टेंबर				
		08	09	10	11	12	14	15	16	17	18
	धुळे	18	11	2	0	0	1	3	8	28	17
	नंदुरबार	24	75	5.5	0	0	2	4	6	19	15
	जळगाव	10	35	0	0	0	2	5	10	45	35
	अहमदनगर	2.6	4.4	0.6	0	0	3	5	8	15	30
	औरंगाबाद	22.9	27	1.2	0	0	8	8	11	29	34
	जालना						5	6	7	40	45
	बीड	0	0.2	0	0	0	3	3	5	9	20
	नांदेड	5	15	10	0	0	2	4	6	19	15
	परभणी	12.3	6.7	9	5	0	3	4	8	35	50
	हिंगोली	38	23	1	0.5	0	3	4	10	35	55
	बुलढाणा	5	46	27	1	0	15	6	30	34	39
	अकोला	1.1	2.4	0.1	0	0	2	7	20	37	29
	वाशीम	2	15	6	4	0	11	6	23	28	33
	अमरावती	30	0.2	5	2	0	18	22	27	38	68
	यवतमाळ	3.2	8.1	0.2	0.1	0	29	12	25	40	78
	वर्धा	52.2	51	3	0	0	19	13	20	40	68
नागपूर	76.8	16	18.4	1.6	1.6	23	30	29	27	68	
चंद्रपूर	30.4	0.8	0	4	6.8	29	34	29	9	69	
पावसाचे प्रमाण आणि रंग कोड	0.1 to 2.4 मिमि		2.5 to 15.5 मिमि		15.6 to 64.4 मिमि		64.5 to 115.5 मिमि		115.6 to 204.4 मिमि		
पावसाची श्रेणी	खूप हलका पाऊस		तुरळक पाऊस		मध्यम स्वरूपाचा पाऊस		मुसळधार पाऊस		अतिमुसळधार पाऊस		

पीक परिस्थिती:

अकोला:

- पेरणी केलेले पीक ७० ते १२० दिवसांच्या कालावधीचे चौरस निर्मिती/फुलयणे/ बोन्ड विकासाच्या टप्प्यावर आहे.
- अहवालकालावधी दरम्यान हवामान ढगाळ होते.
- खुरपणी, तणकाढणे आणि कीटकनाशक फवारणी करण्यात आली.
- शेतात रसशोषक कीड तुडतुडे, फुलकिडे, ठिपकेदार बोंडअळी आणि गुलाबी बोंडअळी या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून आला.
- रोगांचा प्रादुर्भाव नाही.

नांदेड:

- पिक ६० ते ८२ दिवसांचे असून शाखीय वाढ ते चौरस निर्मिती अवस्थेत आहे.
- आंतरमशागतीची कामे, वनस्पती संरक्षण आणि खत वापरासंबंधीच्या फवारण्या देण्यात आल्या.
- कीटवरोगांचा प्रादुर्भाव नाही परंतु फुलकिडे व तुडतुडयांचा प्रादुर्भाव असून तो आर्थिक नुकसान पातळीखाली आहे.
- काही शेतात विल्ट दिसून आला.

राहुरी:

- पीक ७६ ते ९० दिवसांचे असून दिवसांचे असून चौरस निर्मिती, फुले व बॉड येण्याच्या अवस्थेत आहे.
- डवरा चालवणे, तण काढणे सुरू आहे.
- पांढरी माशी वगळता रसशोषक कीटकांचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसानपातळी वर आहे.
- शेतात तणांचा प्रादुर्भाव आढळला आहे.
- काही शेतात मायलोसेरस भुंग्यामुळे कापसाचे नुकसान झाले आहे.
- काही शेतात टोबॅको स्ट्रीक व्हायरस चे प्रमाण १% आढळले आहे.

पीक सल्ला:

अकोला येथे, जर पूर्वी केले नसल्यास शेतकऱ्यांना जून आणि जुलै मध्ये पेरणी केलेल्या पिकामध्ये झाकलेल्या सरी उघडण्याचा / नांगरण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे. गेल्या आठवड्यात ज्या भागात अतिवृष्टी झाली त्या भागातील कपाशीच्या शेतातील अतिरिक्त पाणी काढून टाकावे. पिकाशी तणांची स्पर्धा टाळण्यासाठी खुरपणी करावी. फुलोऱ्याच्या अवस्थेत २% नत्र आणि बॉड विकासाच्या अवस्थेत २% डीएपीची फवारणी करावी. कोरड्या अवस्थेत पोटॅशियम नायट्रेटची @ १०० ग्रॅम/१० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. कापसाची पाती आणि फुले नैसर्गिकरीत्या कमी होऊ नयेत यासाठी एनएए ४.५ एसएल @ ४ मिली/१० लिटर आणि कापसाची अतिरिक्त शाखीय वाढ रोखण्यासाठी क्लोरमेक्वॅटक्लोराईड @ १० मिली/१० लिटर पाण्यात फवारणी करावी. रसशोषक कीटकांचे निरीक्षण करण्यासाठी व गुलाबी बॉडअळी अंडी घालून घेऊन म्हणून निंबोळी अर्क ५% ईसी किंवा कडुनिंब आधारित कीटकनाशकाची @ १ लिटर/एकर फवारणी करण्याचा सल्ला दिला जातो. रसशोषक कीटक आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यास थायामेथॉक्सम २५ डब्ल्यूजी @ २ ग्रॅम किंवा डायनोटेफुरॉन २०% एसजी @ ३ ग्रॅम किंवा फ्लॉनिकॅमिड ५० डब्ल्यूजी @ ४ ग्रॅम किंवा डायफॅथियुरॉन ५० डब्ल्यूपी @ १२ ग्रॅम किंवा बुप्रोफेझिन २५ एससी @ २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची स्थिती लक्षात घेऊन फवारणी करावी. अकोला जिल्ह्यातील काही भागात गुलाबी बॉडअळीचा प्रादुर्भाव दिसून आला आहे. पाळत ठेवण्यासाठी फेरॉमोन सापळे @ २/हेक्टर लावावे. कीड प्रादुर्भावासाठी कापूस क्षेत्राचे प्रतिनिधी म्हणून प्रति एकर २० रोपांचे निरीक्षण करा. गुलाबी बॉडअळीचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान ओलांडल्यास, म्हणजेच जर फुलांवर किंवा बॉडांमध्ये प्रादुर्भाव ५% पेक्षा जास्त असल्यास किंवा २४ पतंग/ प्रति कामगंध सापळा ३ दिवसात दिसत असल्यास, प्रोफेनोफॉस ५० ईसी @ ३० मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस ५० ईसी @ २० मिली किंवा क्विनॉल्लफोस २० ए एफ @ २० मिली किंवा प्रोफेनोफोस ५० ईसी @ ३० मिली किंवा इमामेक्टिन बेंजोएट ५ एसजी @ ५ ग्रॅम किंवा इंडोक्साकार्ब १४.५ एससी @ १० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. कपाशीमध्ये पॅराविल्टिंगची लक्षणे आढळल्यास, १० लिटर पाण्यात कॉपर ऑक्सिक्लोराईड ५० डब्ल्यूपी @ २५ ग्रॅम किंवा कार्बेन्डाझिम ५० डब्ल्यूपी @ १२ ग्रॅम + नत्र १५० ग्रॅम मिसळून प्रभावित झाडांच्या मुळांशी द्यावे.

नांदेड येथे, शेतकऱ्यांना ६० दिवसानंतर पिकासाठी ३६ किलो नत्र प्रति हेक्टरी टॉप ड्रेसिंग देण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे. तण व्यवस्थापनासाठी आंतरमशागतीच्या क्रिया कराव्या. पिवळे चिकट सापळे @ ८/एकर आणि निळे चिकट सापळे @ ८/एकर रस शोषक कीटकांच्या नियंत्रणासाठी स्थापित करावे. रसशोषक कीटकांचे निरीक्षण करण्यासाठी

आणि कापसावर गुलाबी बॉडअळी अंडी घालू नयेत म्हणून निंबोळीअर्क ५% किंवा कडुनिंब तेल @ १ लिटर/एकर फवारणी करावी. रस शोषक कीटक आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यास थायामेथॉक्सम २५ डब्ल्यूजी @ २ ग्रॅम किंवा डायनोटेफुरॉन २०% एसजी @ ३ ग्रॅम किंवा फ्लॉनिकॅमिड ५० डब्ल्यूजी @ ४ ग्रॅम किंवा डायफॅथियुरॉन ५० डब्ल्यूपी @ १२ ग्रॅम किंवा बुप्रोफेझिन २५ एससी @ २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. गुलाबी बॉडअळीच्या पतंगाच्या क्रियाकलापांवर लक्ष ठेवण्यासाठी कामगंध सापळे @ ५ सापळे/हेक्टर स्थापित करावे. डोमकल्या गोळा करून नष्ट कराव्या. जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यास प्रोफेनोफॉस ५० ईसी @ ३० मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस ५० ईसी @ २० मिली किंवा क्विनॉलल्फोस २० ए एफ @ २० मिली किंवा प्रोफेनोफोस ५० ईसी @ ३० मिली किंवा इमामेक्टिन बेंजोएट ५ एसजी @ ५ ग्रॅम किंवा इंडोक्साकार्ब १४.५ एससी @ १० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. कपाशीमध्ये पॅराविलिटिंगची लक्षणे आढळल्यास, १० लिटर पाण्यात कॉपर ऑक्सिक्लोराईड ५० डब्ल्यूपी @ २५ ग्रॅम किंवा कार्बेन्डाझिम ५० डब्ल्यूपी @ १२ ग्रॅम + नत्र १५० ग्रॅम मिसळून प्रभावित झाडांच्या मुळांशी द्यावे.

राहुरी येथे, शेतकऱ्यांना आंतरमशागतीची कामे वेळेवर करण्याचा आणि फेरोमोन सापळे बदलण्याचा सल्ला दिला जातो. तुडतुडे आणि फुलकिड्यांच्या लोकसंख्येवर लक्ष ठेवण्यासाठी पिवळे चिकट सापळे अनुक्रमे ४/एकर आणि निळे चिकट सापळे @ ४/एकर वर लावा. रस शोषक कीटकांचे निरीक्षण करण्यासाठी व गुलाबी बॉडअळी अंडी घालू नयेत म्हणून निंबोळी अर्क ५% ईसी किंवा कडुनिंब आधारित कीटकनाशकाची @ १ लिटर/एकर फवारणी करण्याचा सल्ला दिला जातो. रस शोषक कीटक आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यास थायामेथॉक्सम २५ डब्ल्यूजी @ २ ग्रॅम किंवा डायनोटेफुरॉन २०% एसजी @ ३ ग्रॅम किंवा फ्लॉनिकॅमिड ५० डब्ल्यूजी @ ४ ग्रॅम किंवा डायफॅथियुरॉन ५० डब्ल्यूपी @ १२ ग्रॅम किंवा बुप्रोफेझिन २५ एससी @ २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. गुलाबी बॉडअळीच्या पतंगाच्या क्रियाकलापांवर लक्ष ठेवण्यासाठी कामगंध सापळे @ ५ सापळे/हेक्टर स्थापित करावे. डोमकल्या गोळा करून नष्ट कराव्या. जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यास प्रोफेनोफॉस ५० ईसी @ ३० मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस ५० ईसी @ २० मिली किंवा क्विनॉलल्फोस २० ए एफ @ २० मिली किंवा प्रोफेनोफोस ५० ईसी @ ३० मिली किंवा इमामेक्टिन बेंजोएट ५ एसजी @ ५ ग्रॅम किंवा इंडोक्साकार्ब १४.५ एससी @ १० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.

The detailed information regarding cotton production technology, e.g. selection of soil, varieties, fertilizer application, sowing methods, irrigation systems, management of weeds, insect pests and diseases, etc. can be availed from an android based **CICR Cotton App** developed by ICAR-CICR, Nagpur. The app can be downloaded free of cost from Google play store. Additionally, the crop growth stage specific and weather based weekly advisory are uploaded on the website of ICAR-CICR also to be consulted for the benefit of farmers